

[Bertel Dahlgaard.]

tal, og at de erkender, at stigningerne i omkostningerne ved den ydre vedligeholdelse for de fleste grundejeres vedkommende gør en moderat lejestigning nødvendig, og at der, hvor der påhviler grundejerne en forsvarelig vedligeholdelse af det udlejede, kræves en lejeforhøjelse, medmindre huslejen i forvejen har været højere, end forholdene har gjort berettiget. Alle må bøje sig for ret og rimelighed.

Fra selve grundejerorganisationerne er der skudt meget skarpt på dette forslag, og jeg synes, at man har været altfor hård mod den højtærede indenrigsminister. Det må jo dog stå alle nogenlunde nøgterne mennesker ganske klart, at indenrigsministeren på den plads, hvor han nu sidder, ikke kan fastholde tidligere mere ensidige standpunkter. Man kan naturligvis sige, at så burde indenrigsministeren ikke tidligere have indtaget så ensidige standpunkter, og det er selvfølgelig rigtigt. Men grundejerforeningerne er jo ikke selv uskyldige i det forhold. Københavns Grundejerforenings folk — og jeg skal ikke glemme at tage Frederiksbergs med — har jo sørget for at drive ham ud i alt dette, og er det ikke en meget stærk karakter, der står overfor en sådan pression, ja, så hænder det, at man giver efter. Men derfor må man nu alligevel også fra grundejerforeningernes side være lidt mere skånsom overfor indenrigsministeren; han kan have bekymringer nok alligevel. Denne ensidighed skader altså efter min mening dem, der anvender den; sådanne ensidige argumenter preller af på befolkningens sunde sans. Jeg kunne have lyst til at sige, at Københavns Grundejerforening og den sidste taler her, det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, jo i virkeligheden er to alen af eet stykke, lige ensidige, lige demagogiske, blot med forskelligt fortegn.

Se, når grundejerforeningerne i deres propaganda stiller problemet således op, at man peger på pristallet som bevis for, hvor stor huslejeforøgelsen burde være, eller anvender pristallet som argument i denne forbindelse og sammenligner det at eje ejendom med almindelig erhvervsvirksomhed, så svækker man sig selv. Det er jo et langt mere kompliceret problem, her foreligger, med mange udviklede faktorer. Der indgår i bedømmelsen spørgsmålet om, hvad der er indvundet af grundejerne ved nedsættelse af renteudgifterne gennem konvertering; der indgår, hvad det betyder, at ingen husejer taber ved lejeledighed, og det må tages i betragtning, at man ikke i disse år i praksis har kunnet forlange en vedligeholdelse i samme omfang som tid-

ligere. Det går heller ikke an i denne forbindelse helt at se bort fra, at trods alt har pengeanbringelse i ejendomme gennem den forløbne periode givet muligheder for en formueforøgelse ved realisation, som pengeanbringelse i sparekasser, banker og obligationer ikke kender. Med andre ord, man har i betydeligt omfang opnået en værdifasthed, som de andre, jeg her nævnte, ikke har opnået. Alt dette er jo åbenbare kendsgerninger, og hvis grundejerorganisationerne altid redeligt gjorde disse ting op som supplement til de omkostningsstigninger, som de med rette kan kræve at der tages hensyn til, så ville man fra den side gøre et helt andet indtryk på offentligheden, når man forelægger sine berettigede krav. Rigsdagen er jo ikke en institution, som man i almindelighed kan binde noget på ærmet, men rigsdagen er et forum, hvor det gør indtryk, når man fremlægger berettigede klager. Jeg har den opfattelse, at havde man holdt sig fri af overdrivelserne, ville et resultat af forhandlingerne på dette område være nået allerede i fjor. Jeg erindrer, at jeg under valgkampen sidste efterår overfor en forsamling, væsentligt af lejere, gav udtryk for, at jeg mente, dette burde være sket indenfor de rimelighedens grænser, hvor sagen nu er blevet behandlet.

Må jeg slutte med at sige, at jeg tør slet ikke hævde, at dette lovforslag på alle punkter rammer det rigtige. Det ville i så tilfælde også være overdivelse. Når loven nu træder ud i livet, vil det måske vise sig, både her og der, at den har mangler, og at også grundejerne på visse punkter kan påvise brist i forholdet til dem. Det må vi så se på. Denne lovgivning er af meget kompliceret art, og det er vanskeligt at danne sig et helt klart overblik over hele det felt, den spænder over, men jeg tror, at loven gennem sin kombination af generel og individuel lejeforhøjelse under de givne forhold hviler på det rigtige grundlag, og derfor har jeg for mit vedkommende villet tage et medansvar for udvalgets indstilling til regering og rigsdag.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Thestrup i hans udtalelse i dag om, at det ville være meget værdifuldt, om man såvel fra ejer- som lejerside i den kommende tid holdt sig borte fra de ensidige synspunkter og erkendte, at vi her bevæger os på et område, der hos begge parter kræver sans for ret og rimelighed, sans for almene hensyn og evne til at skyde de snævrere personlige, egoistiske hensyn til side. Der vil blive brug for disse egenskaber også i den nærmest kommende tid. Spændingen